

Universitets- och
högskolerådet

Studenters syn på studier och praktik utomlands

Resultat från Eurostudent 8

Skrift

uhr.se

Studenters syn på studier och praktik utomlands

Resultat från Eurostudent 8

UHR:s Skrift, Universitets- och högskolerådet, mars 2025

Kontaktperson: Madelen Charysczak

Författare: Madelen Charysczak

Omslagsbild: Eva Dalin

ISBN 978-91-7561-137-2

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se uhr.se.

Innehåll

Sammanfattning	4
Huvudsakliga slutsatser.....	5
English summary	6
Inledning.....	7
Eurostudent.....	8
Resultat	9
Högt intresse för internationell mobilitet bland yngre studenter	9
Trots ökade möjligheter har intresset för utlandsstudier stagnerat	10
Orsaker till att studenter avstår utlandsstudier.....	11
Fortfarande svårt att integrera mobilitet inom några utbildningar.....	12
Osäkerhet kring tillgodoräknande kvarstår	14
Utlandsstudier rustar för internationell arbetsmarknad men inte för den svenska	15
UHR:s rekommendationer och fortsatta arbete	17
Referenser	19

Sammanfattning

Eurostudent är en återkommande enkätundersökning som kartlägger studenters sociala och ekonomiska villkor i Europa, inklusive deras erfarenheter och hinder för internationell mobilitet. Universitets- och högskolerådet (UHR) har analyserat resultaten från den senaste undersökningen (2022) och jämfört dem med resultat från tidigare år.

Resultaten visar att ökade satsningar på internationalisering inom högre utbildning inte har påverkat studenters intresse för studier och praktik utomlands. Mellan 2013 och 2019 planerade cirka 22 procent av studenterna att studera eller praktisera utomlands, men andelen har nu sjunkit till 19 procent. Svenska studenter är därmed bland de minst intresserade i Europa.

Yngre studenter visar större intresse än äldre – 32 procent av dem under 22 år planerar utlandsstudier, jämfört med endast 5 procent av dem över 30 år. Intresset är högst inom juridik, språk, samhällsvetenskap och teknik, men lägre inom pedagogik, lärarutbildningar, socialt arbete och farmaci.

Studenter upplever att de främsta hindren för utlandsstudier är ekonomi, familjeseparation och låg motivation. De som planerar att studera utomlands lyfter också ekonomi, men även brist på information, som hinder. Många upplever även svårigheter att integrera mobilitet i utbildningen och en del osäkerheter kring tillgodoräknande av poäng. Studenter utan planer på att studera utomlands har även svårt att se vilket värde det skulle tillföra studierna. Dessa hinder upplevde studenterna även i undersökningen 2016.

Studenter inom medicin, tandvård, pedagogik och psykologi upplever störst utmaningar med att integrera mobilitet i sina utbildningsprogram, medan de inom socialt arbete, samhällsvetenskap, journalistik, juridik, teknik och IT ser färre hinder. Mobilitet har blivit enklare att integrera i studieprogram för vissa områden, som lantbruk och djursjukvård, medan lärarstudenter fortfarande står inför samma utmaningar som tidigare.

Resultaten från Eurostudent visar att det krävs fortsatta insatser för att främja att fler studenter deltar i olika former av mobilitet.

Huvudsakliga slutsatser

- Det finns ett högt intresse för studier och praktik utomlands bland yngre studenter vid svenska lärosäten. Bland dem under 22 år planerar 32 procent att studera utomlands, medan bara 5 procent av studenter över 30 år har samma planer. Intresset har dock stagnerat de senaste tio åren och studenter vid svenska lärosäten är bland de minst intresserade i Europa.
- Studenter som inte planerar utlandsstudier nämner ekonomiska utmaningar, familjeseparation och låg motivation som hinder. De som planerar utlandsstudier ser ekonomiska utmaningar och brist på information som främsta hinder. Detta har inte förändrats nämnvärt sedan undersökningen 2016.
- Studenter inom vissa utbildningsområden upplever fortfarande större svårigheter med att integrera utlandsmobilitet i sina studieprogram, och trots en positiv utveckling inom vissa ämnesområden har situationen för lärarstudenter förblivit oförändrad de senaste tio åren.

English summary

Eurostudent is a recurring survey that maps the social and economic conditions of students in Europe, including their experiences and obstacles to international mobility. The Swedish Council for Higher Education (UHR) has analysed the results from the latest survey (2022) and compared them with results from previous years.

The results show that increased efforts at internationalisation in higher education have not affected students' interest in studying and doing internships abroad. Between 2013 and 2019, approximately 22 percent of students planned to study or do internships abroad, but this proportion has now dropped to 19 percent. Swedish students are thus among the least interested in Europe.

Younger students show greater interest than older students – 32 percent of those under 22 plan to study abroad, compared to only 5 percent of those over 30. They show the greatest interest within studies in law, languages, social sciences and technology, with lower interest within education, teacher training, social work and pharmacy.

The main obstacles students face to studying abroad are finances, family separation and low motivation. Those who plan to study abroad also highlight finances, but also lack of information, as obstacles. Many also experience difficulties in integrating mobility into their education and some experience uncertainty about credit transfer. Students without plans to study abroad also have difficulty seeing what value it would add to their studies. These obstacles were also experienced by students in the 2016 survey.

Students in medicine, dentistry, education and psychology experience the greatest challenges integrating mobility into their education programmes, while those in social work, social sciences, journalism, law, engineering and IT see fewer obstacles. Mobility has become easier to integrate into study programmes for some areas, such as agriculture and animal health, while teacher training students still face the same challenges as before.

The results from Eurostudent show that continued efforts are needed to promote increased student participation in various forms of mobility.

Inledning

Internationaliseringen inom högre utbildning och forskning har fått ökat fokus både i Sverige och inom EU. Studentutbyten mellan svenska och internationella lärosäten är en viktig del av internationaliseringen, då de både stärker Sveriges utbildningsmiljö och ger studenter värdefulla internationella erfarenheter. EU har nyligen höjt sina mobilitetsmål inom högre utbildning.¹ Målet är att minst 23 procent av studenterna i EU ska delta i mobilitet senast 2030, en ökning från det tidigare målet på 20 procent. Målsättningen rymmer olika former av mobilitet, såsom praktik och studier utomlands. Ett annat högt prioriterat EU-initiativ är Europauniversiteten, där målet är att minst 50 procent av studenterna ska delta i fysisk, digital eller hybridmobilitet, vilket är en kombination av fysisk och digital mobilitet, under sin utbildning.

Ett fåtal länder i Europa har nått tidigare uppsatta mål. Av antalet studenter examinerade i Sverige 2020/2021 hade 13,5 procent en mobilitetserfarenhet, vilket innebär att de antingen tog examen utomlands eller genomförde en studieperiod utomlands. Detta är en högre andel än i andra nordiska länder, men lägre än exempelvis Frankrike (19,2 %), Tyskland (16,1 %) och Nederländerna (15,7 %).²

Antalet studenter som lämnar Sverige för studier utomlands har minskat under de senaste tio åren.³ Framför allt har antalet utresande freemover-studenter sjunkit, medan antalet utbytesstudenter har varit stabilt runt 7 000 per år.⁴ Siffrorna påverkades kraftigt av pandemin men har sedan dess återhämtat sig.

Universitets- och högskolerådet (UHR) arbetar för att främja och stödja internationellt samarbete och utbyte inom hela utbildningssektorn. I denna skrift har UHR analyserat data från enkätundersökningen Eurostudent 8 (se nästa sida för mer information om undersökningen) för att belysa hur studenter vid svenska lärosäten ser på möjligheterna till studier och praktik utomlands. Dessutom undersöks om de hinder till mobilitet som studenter upplevde för cirka tio år sedan fortfarande upplevs vara hinder idag.⁵

¹ Rådets rekommendation "Europa på väg" – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla, 2024.

² Europeiska kommissionen: Bologna Implementation Report, 2024. Statistiken beräknas genom att man tar antalet studenter som antingen examinerats utomlands eller haft en utbytesperiod utomlands och delar det med det totala antalet examinerade studenter från landet, vilket sedan uttrycks i procent.

³ UKÄ, Universitet och högskolor årsrapport 2024.

⁴ Utbytesstudenter är de som åker inom ramen av ett utbytesprogram. De genomför alltid sina utlandsstudier som en del av en svensk utbildning. Freemover-studenter är de som själva arrangerar sina utlandsstudier. De kan antingen studera hela sin utbildning utomlands eller göra det som del av en svensk utbildning.

⁵ Uppgifterna i skriften kommer från Eurostudents databas, vilket tillåter jämförelser mellan åren 2013, 2016, 2019 och 2022. Genom att använda databasen kan även de svenska resultaten

Eurostudent

Eurostudent är en europeisk enkätundersökning som syftar till att fördjupa kunskapen om ekonomiska och sociala aspekter som kan ha stor påverkan på studenters möjligheter att påbörja och slutföra högskolestudier. Exempel på frågor som ingår i enkäten är bland annat studenternas boendesituation, ekonomi och hur nöjda de är med studierna. När det gäller internationell mobilitet ställs frågor om mobilitetserfarenheter, planer på mobilitet och vilka hinder studenter upplever.

Eurostudent har genomförts sedan 1999 och bidrar till jämförbara mått på högskolestudenters situation i de deltagande länderna. Den senaste omgången av studien, Eurostudent 8, genomfördes under våren 2022 i 25 länder. I Sverige fick 40 000 studenter möjlighet att delta och cirka 7 300 svarade på enkäten. UHR har på uppdrag av regeringen ansvar för den svenska delen av undersökningen. Mer information finns på UHR:s webbplats: <https://www.uhr.se/breddad-rekrytering-och-deltagande/Eurostudent/>

Resultaten för samtliga länder publiceras på undersökningens webbplats: www.eurostudent.eu.

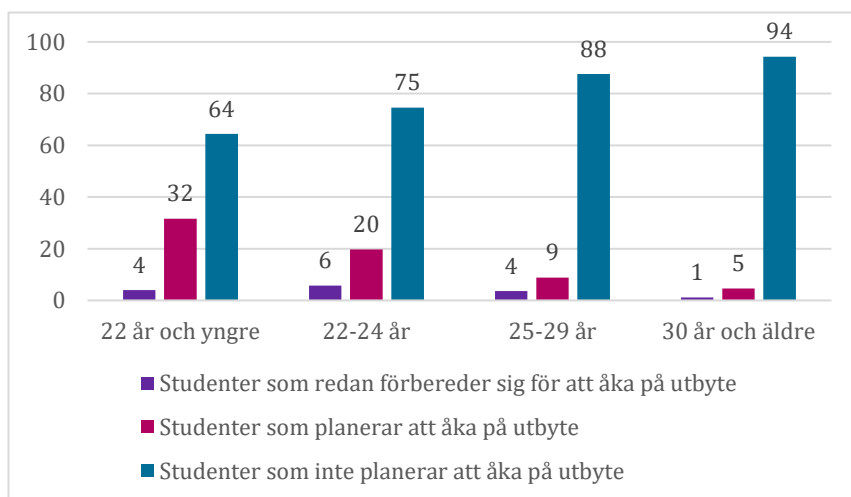
Resultat

Högt intresse för internationell mobilitet bland yngre studenter

I Eurostudentenkäten ställs frågor om studenters planer för studier och praktik utomlands. Resultaten visar att många fler studenter är intresserade av att studera eller praktisera utomlands än det faktiska antalet studenter som i slutändan gör slag i saken.

I figur ett nedan redovisas resultaten från enkäten 2022 utifrån åldersgrupper. Yngre studenter uttrycker ett större intresse för att studera utomlands jämfört med äldre studenter. Bland studenter yngre än 22 år har 32 procent planer på att någon gång förlägga en del av sin utbildning utomlands. Andelen intresserade sjunker sedan till 20 procent bland studenterna i åldrarna 22–24 år och till nio procent i 25–29 år. Bland studenter över 30 år är endast 5 procent intresserade av att delta i internationell mobilitet. Att intresset för utlandsstudier svalnar med åldern är en fråga det råder hög medvetenhet om sedan tidigare. Det kan antas bero på faktorer som arbetsliv och familjeansvar som ofta påverkar äldre studenters möjlighet till mobilitet.

Figur 1: Intresse för utlandsstudier bland studenter vid svenska lärosäten, fördelat per åldersgrupp (%), 2022.

Intresset för att studera eller praktisera utomlands varierar också mellan studenter på olika utbildningsinriktningar. Högst intresse visar studenter inom juridik (33%), samhällsvetenskapliga ämnen (30%), språk (28%) och teknik och teknisk industri (27%). Lägre intresse för internationell mobilitet återfinns bland studenter inom pedagogik (2%),

lärarutbildningar (10%), socialt arbete (11%) och farmaci (13%).⁶ Här är det mer oklart vilka faktorer som spelar in. Studenterna kanske anser att internationell mobilitet har begränsad betydelse för deras yrkesval. Deras svar påverkas sannolikt också av tillgång till information och lärosätens stöd för mobilitet, vilket hänger samman med utmaningar att skapa mobilitetsfönster, det vill säga en termin i utbildningen med valfria kurser som lätt kan byta ut till en termin utomlands. De strikt reglerade examensmålen inom några av dessa utbildningar är något som kan påverka detta.

När det gäller studenter som i enkäten uppger att de är begränsade av en funktionsnedsättning visar resultaten att de i lika hög utsträckning planerar att studera utomlands som studenter utan funktionsnedsättning.⁷ Samma resultat visade resultaten från Eurostudent-enkäten från 2016.⁸

Trots ökade möjligheter har intresset för utlandsstudier stagnerat

Trots ambitiösa EU-initiativ, en ökad budget för Erasmus+, omfattande samarbeten via Europauniversitet och högre ställda mål för internationell mobilitet inom högre utbildning, visar Eurostudentundersökningar att studenters intresse för utlandsstudier inte har ökat i samma takt. Under perioden 2013 till 2019 låg andelen högskolestudenter som planerade att studera utomlands någon gång under sin studietid stabilt på runt 22 procent. I den senaste undersökningen har andelen sjunkit till 19 procent.

Jämfört med andra europeiska länder är svenska studenter bland de minst intresserade av utlandsstudier. Det är bara i Finland och i Litauen som studenterna visar ännu lägre intresse.⁹ Däremot är intresset betydligt högre i länder som Tyskland, Portugal och Spanien, där nästan hälften av studenterna planerar att studera eller praktisera utomlands. Sveriges resultat kan kanske delvis förklaras av att studentpopulationen generellt är äldre än i många andra länder, vilket påverkar intresset för utlandsstudier. Att inte fler uppger att de planerar att förlägga en del av

⁶ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_intentions&fg=e_field&country_list=SE&Curr=NCU

⁷ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_intentions&fg=e_impaired&country_list=SE&Curr=NCU

⁸ UHR: Eurostudent VI -studentmobilitet, 2018.

⁹ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_intentions&fg=all_students&country_list=AT%2CAZ%2CCH%2CCZ%2CDE%2CDK%2CEE%2CES%2CFI%2CFR%2CGE%2CHR%2CHU%2CIE%2CIS%2CLT%2CLV%2CMT%2CNL%2CNO%2CPL%2CPT%2CRO%2CSE%2CSK&Curr=NCU

sina studier utomlands väcker ändå frågor om vilka faktorer som påverkar studenters syn på utlandsstudier.

Orsaker till att studenter avstår utlandsstudier

Eurostudent försöker bland annat fånga vad studenter anser är de största hindren för mobilitet så att dessa kan undanröjas eller i alla fall minskas (se figur 2).

Den senaste undersökningen visar att de studenter som inte planerar att studera eller praktisera utomlands anger ekonomiska utmaningar, separation från familj och vänner samt bristande motivation som främsta orsaker. Dessa faktorer har återkommande identifierats som de största hindren i de senaste Eurostudentundersökningarna. Andelen som ser familjeseparation som ett hinder har dock minskat från nästan 49 procent (2016) till 41 procent (2022), medan andelen som anger bristande motivation har ökat från 35 procent till 38 procent under samma period.

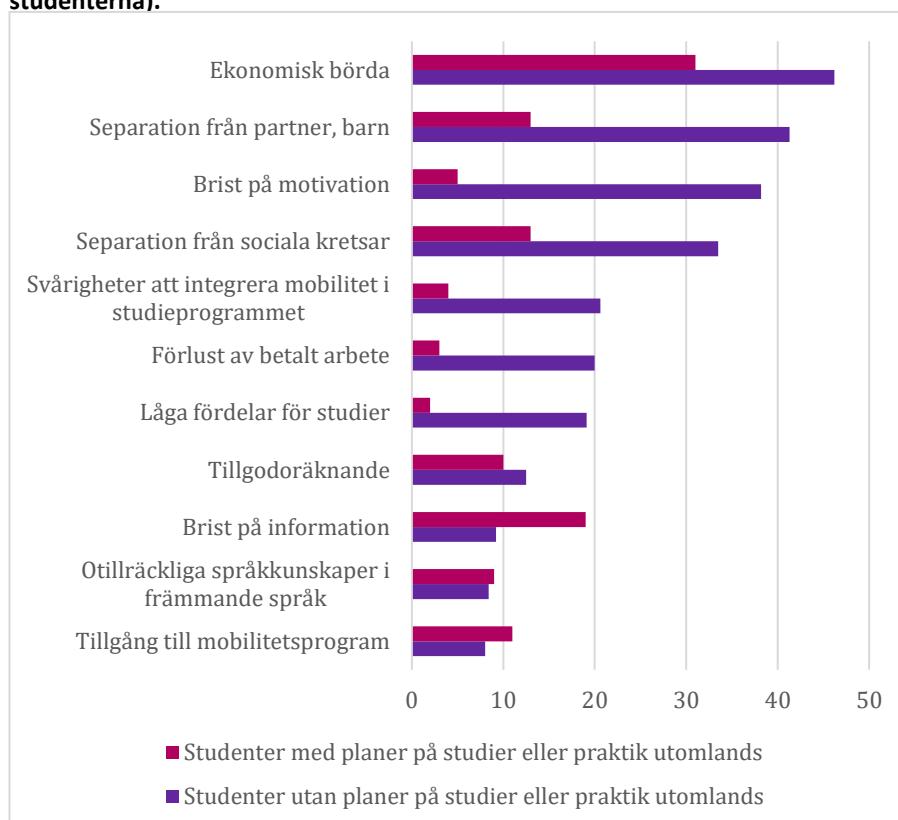
Även studenter som vill studera utomlands stöter på hinder som i många fall hindrar dem från att genomföra sina planer. De främsta hindren som anges av studenter intresserade av att förlägga en del av sin utbildning utomlands är ekonomisk börda och brist på information. Dessa utmaningar framkom även i undersökning från 2016. Idag är det något fler studenter som ser bristande information från lärosätena som ett hinder, med en ökning från knappt 15 procent år 2016 till 17 procent år 2022.

Jämfört med vad studenter i andra europeiska länder uppger upplevs dock den ekonomiska bördan som ett mindre problem för studenter från Sverige, medan det är svårare för dem att lämna familjen.¹⁰

¹⁰ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_noplan_obstacle&fg=all_students&country_list=AT%2CAZ%2CCH%2CCZ%2CDE%2CDK%2CEE%2CES%2CFI%2CFR%2CGE%2CHR%2CHU%2CIE%2CIS%2CLT%2CLV%2CMT%2CNL%2CNO%2CPL%2CPT%2CRO%2CSE%2CSK&Curr=NCU

Figur 2: Upplevda hinder bland studenter på svenska lärosäten, 2022 (andel i % av studenterna).¹¹

Resultaten visar också att studenter som är intresserade av att studera eller praktisera utomlands skiljer sig från de ointresserade genom att de uppfattar tydliga fördelar för sina studier och har identifierat möjligheter att integrera mobilitet i sina utbildningsprogram. Även om det är svårt att fastställa ett orsakssamband, kan dessa faktorer sannolikt bidra till en högre motivation. Däremot kan studenter som inte ser ett tydligt akademiskt värde i mobilitet eller har svårt att integrera en utlandsvistelse i sin utbildningsplan känna sig mindre motiverade.

Fortfarande svårt att integrera mobilitet inom några utbildningar

En grundförutsättning för att studenter ska kunna åka på utbyte är att det finns avtal om utbyte med utländska lärosäten och att finns en period under studierna som är möjlig att förlägga utomlands. Att det är svårare att integrera mobilitet inom vissa utbildningar är känt sedan

¹¹ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_noplan_obstacle&fg=all_students&country_list=SE&Curr=NCU och https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_noconcr_plan_obstacle&fg=all_students&country_list=SE&Curr=NCU

tidigare. I betänkandet *En strategisk agenda för internationalisering* konstateras exempelvis att mobiliteten bland lärarstudenter är låg, både i Sverige och internationellt. Utredningen framhåller dock att detta är särskilt problematiskt, eftersom lärares internationella erfarenheter kan främja elevernas intresse för mobilitet och globala perspektiv. Utbildningar som leder till reglerade yrken så som lärare eller yrken inom hälso- och sjukvård är mer detaljreglerade och det kan vara svårt för lärosätena att utforma utbildningsplanerna på ett sätt som möjliggör internationella utbyten. UHR har i tidigare rapporter och annat främjande arbete pekat på vikten av mobilitetsfönster för att underlätta internationella utbyten bland studenter.¹²

Resultaten från den senaste Eurostudent-undersökningen visar att det är främst studenter utan planer på att studera utomlands som ser det här som ett hinder. Resultaten visar också att bland dessa så upplever studenter inom vissa utbildningsområden fortfarande större svårigheter att integrera mobilitet i studieprogrammet, vilket kan påverka deras vilja att studera utomlands.¹³ Ämnesområden där högst andel studenter upplever svårigheter är medicin och tandvård (51 %) samt pedagogik (39 %), följt av psykologi (36 %), konst (28 %) hälso- och sjukvård (28 %) och lärarutbildningar (26 %).

Ämnesområden där det upplevs som mindre svårt att integrera mobilitet är socialt arbete och socialt omsorgsarbete (13 %), samt utbildningar inom samhällsvetenskap, journalistik och information samt juridik (14 %), och teknik och IT (15–17 %).

Jämfört med tidigare undersökningar framgår att studenter inom lantbruk, trädgård, skog, fiske och djursjukvård idag upplever det som enklare att integrera mobilitet i sina studieprogram än för knappt tio år sedan. Däremot upplever lärarstudenter att svårigheterna att inkludera mobilitet i sin utbildning är oförändrade under samma tidsperiod.

Generellt sett upplevs ändå frågan om att kunna integrera mobilitet i sina studieprogram som ett mindre hinder för studenter i Sverige och i de övriga nordiska länderna, än i många andra europeiska länder.¹⁴

¹² Universitets- och högskolerådet: Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter, 2016 och Linnaeus-Palme och lärarutbildningarna, 2021. Plint: PM - Främja förutsättningar för mobilitet inom professionsutbildningar, 2023.

¹³ Eurostudent databas:
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_noplan_obstacle_integratio_n_5&fg=e_field&country_list=SE&Curr=NCU

¹⁴ Eurostudent databas:
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_noplan_obstacle_integratio_n_5&fg=all_students&country_list=AT%2CAZ%2CCH%2CCZ%2CDE%2CDK%2CEE%2CES%2CFI%2CFR%2CGE%2CHR%2CHU%2CIE%2CIS%2CLT%2CLV%2CMT%2CNL%2CNO%2CPL%2CPT%2CRO%2CSE%2CISK&Curr=NCU

Osäkerhet kring tillgodoräknande kvarstår

Osäkerhet kring tillgodoräknande av utlandsstudier kan vara ett hinder för att förlägga en del av studierna utomlands. 13 procent uppger att de ser bristande garantier för att studier eller praktik utomlands erkänns av hemuniversitetet som ett hinder som gör att de inte vill delta i internationell mobilitet, vilket är en ökning från 10 procent 2016. Även de som har konkreta planer på att studera utomlands ser det fortsatt som ett hinder (10 %). Det har länge diskuterats att studenters osäkerhet om utlandsstudierna kan integreras i utbildningen och risken för förlängd studietid gör att många studenter avstår från studier eller praktik utomlands.

Studenter som deltar i utbytesprogram fyller i ett Learning Agreement (LA) med planerade kurser, som godkänns av både hemuniversitetet och partneruniversitetet. En SUHF-undersökning från 2017 visade att problem med tillgodoräknande sällan uppstår om LA fullföljs¹⁵ och 2023 tog SUHF fram rekommendationer om automatiskt godkännande för att ytterligare underlätta tillgodoräknande.¹⁶ Däremot har det inte undersökts hur svårt det är för studenter att hitta kurser som passar utbildningen, som fungerar schematekniskt och som uppfyller kraven på nivå och omfattning. Dessa utmaningar kan bidra till studenters oro över att studierna inte ska kunna tillgodoräknas fullt ut.

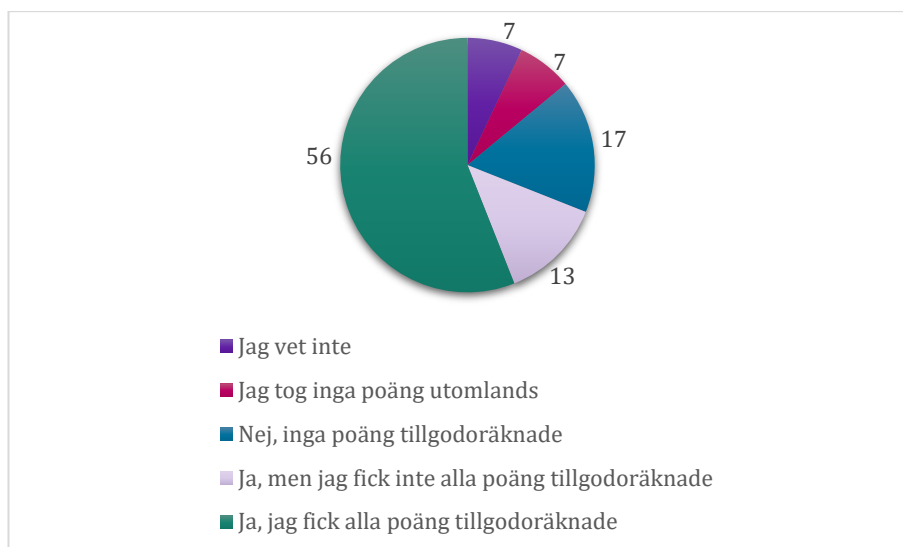
I Eurostudentenkäten har även studenter som deltagit i studier eller praktik utomlands fått svara på om, och i vilken utsträckning, deras poäng har tillgodoräknats i Sverige. I figur 3 redogörs för resultaten.

56 procent av de studerande på svenska lärosäten anger att de fått fullt tillgodoräknande när kommit tillbaka till sitt hemuniversitet, vilket är samma andel som 2016. 13 procent fick en del av poängen tillgodoräknade medan 17 procent inte fick några poäng tillgodoräknade. För studenter som deltagit i praktik utomlands är andelen som fått sina poäng tillgodoräknade något lägre (37 %).

¹⁵ SUHF: Tillgodoräknande efter utbytesstudier, 2017.

¹⁶ SUHF: Rekommendation om att främja automatiskt ömsesidigt erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studieperioder utomlands, 2023.

Figur 3: Andelen studenter som fått sina studier utomlands tillgodoräknade i Sverige (andel i % av studenterna), 2022.

En jämförelse mellan europeiska länder visar att svenska studenter i mindre utsträckning får sina poäng tillgodoräknade vid hemkomst jämfört med övriga europeiska länder. Endast i Ungern och på Malta är andelen lägre. I Finland uppger 87 procent av studenterna att de fått alla eller delar av poängen tillgodoräknade, jämfört med 69 procent i Sverige.¹⁷

En anledning till att studenter vid svenska lärosäten i lägre grad uppger att de fått poäng tillgodoräknade efter utbytesperioder kan vara att de själva måste ansöka om detta, vilket är frivilligt. I många andra länder sker i stället ett automatiskt erkännande av poäng tagna utomlands, utan att studenten behöver ansöka om det.

Det låga tillgodoräkandet av praktik kan bero på att studenter från svenska lärosäten i högre grad genomför praktik utomlands som varken är obligatorisk inom utbildningen eller sker inom ramen för utbytesprogram.

Utlandsstudier rustar för internationell arbetsmarknad men inte för den svenska

Resultaten visar att internationell erfarenhet under studietiden har en tydlig påverkan på hur väl studenterna upplever att de förbereds för en internationell arbetsmarknad, särskilt inom vissa

¹⁷ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=mobility_enrol_recognition&fg=all_students&country_list=AT%2CAZ%2CCH%2CCZ%2CDE%2CDK%2CEE%2CES%2CFI%2CFR%2CGE%2CHR%2CHU%2CIE%2CIS%2CLT%2CLV%2CMT%2CNL%2CNO%2CPL%2CPT%2CRO%2CSE%2CSK&Curr=NCU

utbildningsinriktningar så som samhällsvetenskap, ekonomi och juridik. Resultaten från 2022 visar att studenter som har studerat eller praktiserat utomlands anser sig i högre grad vara rustade för att arbeta på en internationell arbetsmarknad än de utan utlandserfarenhet. Däremot verkar denna erfarenhet ha begränsad betydelse för studenternas uppfattning om hur väl de är rustade för den svenska arbetsmarknaden.¹⁸

För att fler ska vilja studera utomlands är det viktigt att arbetsgivare bättre värderar den kompetens och erfarenhet som utlandsstudier ger. Att veta att utlandsstudier uppskattas vid rekrytering kan fungera som ett starkt incitament. En tidigare rapport av Svenskt Näringsliv och Internationella Programkontoret visade att arbetsgivare ser positivt på de färdigheter som ofta utvecklas under en utlandsvistelse, såsom kommunikativ förmåga, social kompetens, anpassningsbarhet och initiativförmåga – egenskaper som också anses viktiga vid nyanställning.¹⁹ Detta till trots rankar arbetsgivare vikten av utlandsstudier och praktik som sådana lågt jämfört med andra kriterier, exempelvis bra referenser, arbetslivserfarenhet och utbildningens relevans för tjänsten.

¹⁸ Eurostudent databas:

https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=8&e=preparation_national_international&fg=s_v5_10&country_list=AT%2CAZ%2CCH%2CCZ%2CDE%2CDK%2CEE%2CES%2CFI%2CFR%2CGE%2CHR%2CHU%2CIE%2CIS%2CLT%2CLV%2CMT%2CNL%2CNO%2CPL%2CPT%2CRO%2CSE%2CSK&Curr=NCU

¹⁹ Svenskt Näringsliv och Internationella Programkontoret: Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet, 2010.

UHR:s rekommendationer och fortsatta arbete

Resultaten från Eurostudent visar att det krävs fortsatta insatser för att främja att fler studenter deltar i olika former av mobilitet.

För att öka intresset anser UHR att det akademiska värdet av mobilitet behöver tydliggöras, information, uppmuntran och tydliga möjligheter till mobilitet inom alla utbildningsinriktningar behöver stärkas. Det finns många goda exempel från olika lärosäten som lyckats med detta, även inom utbildningar som är mer detaljreglerade. UHR kommer därför att:

- i samarbete med lärosäten sprida goda exempel på hur lärosäten lyckats skapa fler möjligheter för studenter genom nya former av mobilitet, som praktik eller korta mobilitetsperioder;
- fortsätta att sprida goda exempel och erfarenheter från tidigare utbytesstudenter och samarbeta med studentambassadörer som rekryteras av UHR för detta arbete;
- fortsätta att i dialog med lärosätena följa upp tillgodoräkandet av poäng tagna under utbytesstudier.

Eftersom studenter anger att de främsta hindren för mobilitet är ekonomisk börda och separation från familj och vänner, behöver de möjligheter som finns inom Erasmus+ för att överkomma dessa hinder tydliggöras ytterligare. Detta inkluderar extra bidrag för studenter med barn, studenter med funktionshinder, långvarig ohälsa och studenter med flyktingbakgrund eller för de som på grund av andra faktorer har svårare att genomföra en internationell mobilitet. Dessutom finns möjligheten att delta i kortare mobilitet, som varar minst fem dagar, vilket kan erbjuda en mer flexibel lösning för dem som inte kan delta i längre utbyten. UHR kommer därför att:

- förstärka arbetet med att tydliggöra dessa möjligheter inom ordinarie nätverksträffar, konferenser och digitala informationsinsatser, samt fortsätta att samarbeta med nätverket för samordnare för pedagogiskt stöd på lärosätena.

Det behövs ännu mer kunskap för att förstå vilka faktorer som påverkar studenters intresse och drivkrafter att delta i mobilitet. Det behövs även uppdaterad kunskap om hur arbetsgivare ser på internationell mobilitet och internationell kompetens. Mobilitetsstatistik är en central komponent för att följa utvecklingen över tid, men variationer i datainsamlingsmetoder och hur mobilitet mäts kan ge upphov till skillnader i resultaten. UHR kommer därför att:

- genomföra en kartläggning av vilken kunskap som tidigare studier bidragit till när det gäller internationalisering, i syfte att tillgängliggöra kunskap men också för att identifiera kunskapsluckor och vilka studier om mobilitet som behövs;
- delta i en europeisk studie som undersöker om mobilitet bidrar till att utveckla personlighetsdrag som är viktiga på arbetsmarknaden. Studien kommer även att analysera studenters drivkrafter för att delta i mobilitet;
- fortsätta att, tillsammans med andra myndigheter inom Plattformen för internationalisering (Plint), arbeta för att förbättra metoderna för datainsamling av utresande utbytesstudenter i syfte att kunna ge en korrekt bild av mobilitetsflödena av studenter vid svenska lärosäten.

Referenser

European Commission / EACEA / Eurydice. (2024). The European Higher Education Area in 2024: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Europeiska unionens råd. (2024). Rådets rekommendation "Europa på väg" – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla. C/2024/3364.

Plattform för internationalisering (Plint). (2023). Hämtad från: Framgångsfaktorer främjar utlandsstudier inom professionsutbildningar: <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/Plattform-for-internationalisering/aktuellt-fran-plint/fem-framgangsfaktorer-framjar-utlandsstudier-inom-professionsutbildningar/>

Sveriges universitets- och högskoleförbund. (2017). *Tillgodoräknande efter utbytesstudier*. SUHF.

Sveriges universitets- och högskoleförbund. (2023). *Rekommendationer om att främja automatiskt erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studierperioder utomlands*. SUHF.

Universitets- och högskolerådet. (2021). *Linnaeus-Palme och lärarutbildningarna*.

Universitets- och högskolerådet. (2016). *Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter*.

Universitets- och högskolerådet. (2018). *Eurostudent VI - studentmobilitet*.

Universitetskanslerämbetet. (2024). *Universitet och högskolor årsrapport 2024. Rapport 2024:21*.

Utbildning, utbyte och utveckling – för alla som vill vidare

UHR är en myndighet som skapar förutsättningar för att möta behovet av kompetens, nu och i framtiden.

Vi främjar det livslånga lärandet och öppnar dörrar till utbildning, karriär och arbetsliv både i Sverige och internationellt. Vi gör det också enklare att hitta, välja och anmäla sig till en utbildning så att alla som vill vidare får möjlighet att hitta sin plats.

För att lyckas förvaltar och utvecklar vi digitala plattformar och tjänster i samverkan med utbildningssektorn. Vi bidrar även med insikter och rekommendationer som stärker Sverige som kunskapsnation.